

Den hvite, uakseptable pesten

Verdens tuberkulosedag ble markert 24. mars. Det ble ingen lystelig feiring. 1,8 milliarder mennesker, en tredel av verdens befolkning, er smittet av bakterien. 1,7 millioner kommer sannsynligvis til å dø av tuberkulose i 2008, og forekomsten av multiresistent tuberkulose er økende. Dette til tross for at vi vet hvordan tuberkulose kan behandles og at det ifølge Verdens helseorganisasjon er mulig å få til en effektiv tuberkulosekontroll verden over – uten at det koster altfor mye. Men sykdommen rammer de fattigste og svakeste, og de som rammes, blir enda svakere og fattigere. De utgjør ingen effektiv lobbygruppe.

Charlotte Haug

Charlotte Haug
redaktør

Tidsskrift for Den norske legeforening

Legenes hus
Akersgata 2
Postboks 1152 Sentrum
0107 Oslo

Redaktør
Charlotte Haug

Medisinske redaktører

Jens Bjørheim
Michael Bretthauer
Odd Terje Brustugun
Petter Jensen Gjersvik
Trine B. Haugen
Åslaug Helland
Erlend Hem
Geir Jacobsen
Anne Kveim Lie
Kjetil Søreide
Preben Aavitsland

Redaksjonskomité

Guri Rørtveit (leder)
Are Brean
Lill-Tove Rasmussen Busund
Ola Dale
Baard-Christian Schem
Annetine Staff
Terje Vigen
Marte Walstad

Faste medarbeidere

Anne Forus
Anne Langdalen
Kari Skinningsrud
Olav Spigset
Kari Tveito
Marit Tveito
Leiv Otto Watne
Ragnhild Ørstavik

Sentralbord 23 10 90 00
Redaksjon 23 10 90 50
Telefaks 23 10 90 40
www.tidsskriftet.no
E-post:
tidsskriftet@legeforeningen.no
nettredaksjonen@legeforeningen.no
annonser@legeforeningen.no

Redaksjonssjef

Anne Ringnes

Produksjonssjef

Berit Seljebotn

Manuskriptredaktører

Åslaug Flo
Marit Fjellhaug Nylund
Raida Ødegaard

Bilderedaktør

Anne Gitte Hertzberg

Redaksjonssekretærer

Jorunn B. Kvarme
Gunn Marit Seberg
Liv Thier

Nettredaksjonen

Nettredaktør Stine Bjerkestrand
Kari Ekelund
Ine E. Furulund
Gro Rabben
Oda Riska
Tengel Sandtrø
Stein Runar Østigaard

Prosjektutvikler

Frauke Becher

Markedssjef

Ellen Bye Knutsen

Markedssekretær

Anne-Britt Dahl

Ytterligere informasjon bakerst i bladet

Laboratorieundersøkelse ved Ullevål universitetssykehus. Foto Bjørn Sigurdson/SCANPIX

Kostbare laboratorier?

Moderne, høyteknologiske analysemaskiner for blodprøver har stor analysekapasitet og stort repertoar. Pålitelige svar krever stor nøyaktighet og stor kompetanse i så vel analyseprosessen som i pre- og postanalytiske feilkilder. Kvalitet koster, unøyaktighet er dyrt.

Bruk av laboratorieundersøkelser øker med 5–10 % per år i hele den vestlige verden. Dette er å forvente, ettersom tilbudet av nye analyser øker og analysene blir mer sofistikerte og informative. Kravene til hurtig diagnostisk utredning stiger dessuten i det moderne helsevesen. Fordi det kreves raske pasientforløp må klinikerne hurtig få en oversikt over situasjonen – og helst ikke overse noe. Til tross for dette utgjør utgiftene til laboratoriene ikke mer enn 3–5 % av sykehusenes kostnader. Hvorvidt da analysebruket er økonomisk forsvarlig, blir et komplisert regnestykke. Viktigst er antakelig ikke selve laboratoriekostnadene, men at riktige undersøkelser rekvireres og at disse tolkes korrekt. Dette har store konsekvenser for hele pasientforløpet.

Som spin off-effekt av bl.a. genteknologi vil det fremover komme mange nye (og dyre) analyser. Da er det viktig at man har mekanismer for å ta i bruk de viktigste testene, mens de med udokumentert nytteeffekt ikke får lov til å belaste helsebudsjettene.

Frekvens og type av rekvirerte prøver viser til dels betydelige geografiske forskjeller. Det kan derfor være berettiget å se nærmere på bruk og nytteverdi av laboratorieundersøkelser. Dette kan du lese mer om på side 809, 810, 814 og 840.

Peter Kierulf
peter.kierulf@medisin.uio.no

Laila Fure

Sverre Landaas

Klinisk kjemisk avdeling
Ullevål universitetssykehus
0407 Oslo